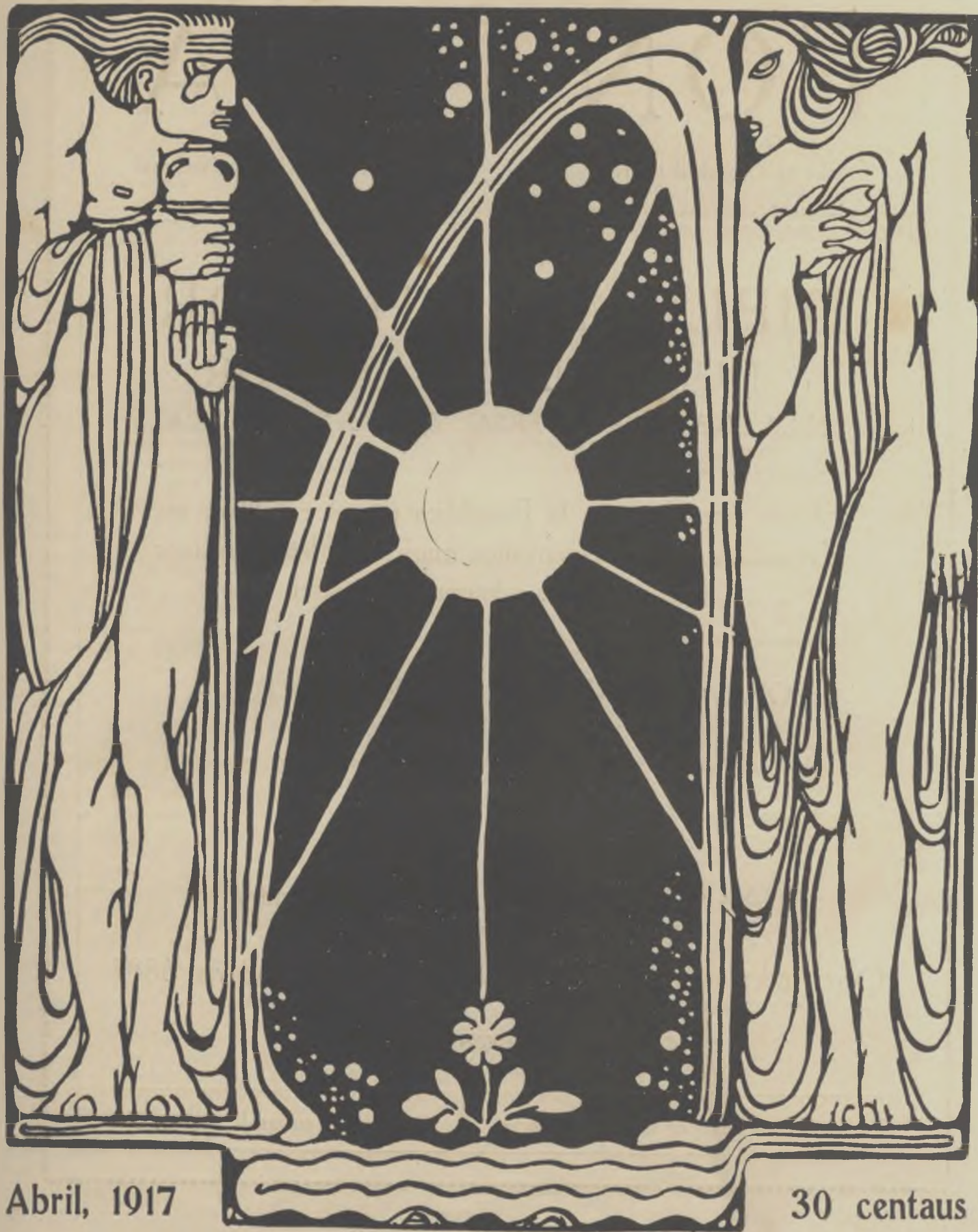

RESURGIMENT

Abril, 1917

30 centaus

— INSTITUT MUSICAL —
FONTOVA

Fundat el 15 d'abril de 1904

—

Subvencionat pel Govern Nacional

DIPLOMA D'HONOR
i DUES MEDALLES D'OR
EN LA EXPOSICIO UNIVERSAL DE GANTE (BELGICA)

El més important de la República per sa excel·lent re-
glamentació i eficaç ensenyança musical moderna i el més
acreditat per sa administració model.

CONRAD FONTOVA - LLEÓ FONTOVA

Directors Técnica

JOAN B. LLONCH

Director-Gerent

o o o

CARRER CALLAO, 511, "Secció Central"

Unió Telefónica, 438, Llibertat

Carrer Independencia, 2909

"Secció Sur"

Carrer Rivadavia, 6887

"Secció Flores"

Carrer Echeverría, 2228

"Secció Belgrano"

Exámens generals per boles numerades

20 sucursals a provincies

RESURGIMENT

Any II

Buenos Aires, abril de 1917

Núm. 9

De l'actual moment historic

Es evident que l'afrosa revolta humana, que des de tres anys ençà es manté a Europa en un estat cada dia més greu, portarà com a conseqüència lògica i inevitable l'enrunament de les institucions burocràtiques dels països aon fins ara s'ha viscut sota l'amenaça de la ergàstula corrupta, de la deportació infamant o de la pena capital com a mitjà lícit de fer complir les lleis draconianes que han estat imposades pel caprici d'una caterva d'esbirres que han jogat sempre amb la dignitat nacional del poble sotmès, per eixa tirania secular, a llur voluntat de mandatari sense consciència mancats de tota llei de sentiments humans.

De la mateixa faïçó que'ls enginyers de malvestat, amb quals es valen els bel·ligerants per a imposar llur domini en la lluita, remouen la terra amb convulsions d'espant destruint ciutats, arrasant muntanyes, profanant la fecunditat sagrada de Natura com si de les entranyes d'ella hagués d'eixir un nou món exempt de pecat, també les idees que engendren les cruels ensenyances del moment històric present, remouen els fonaments dels estats constituïts damunt de bases falses per a assentar en son lloc el dret i la justícia com a veritable consistència nacional aumada per la voluntat sobirana del poble.

Russia l'atàvica, la tirana, la cruel, la llòbrega Russia, el país que ha estat lloc de tantes iniquitats socials, llegant a la posteritat un títol gens envejable conquerit a força de imposar horrors i martiris inclements i que semblava predestinada a seguir encara molts segles pel camí de la força bàrbara i brutal, degut a la condició hereditària de la fórmula imperial que regulava els seus destins, ha vist de sobte enrunar-se eix estat de coses capgirant per complert la faç de l'imperi autòcrata detentador de llibertats, en una propera institució nacional democràtica basada en els principis de govern del poble per al poble. La niçaga dels Romanoff ha perdut els drets al tron de l'antiga Moscovia i el poble rus ha recobrat sa fesomia nacional sens màcula. Aquest fet suprem en els destins d'un poble com el rus no s'hauria produït en temps normal, i cas de intentar-se hauria estat repel·lit, com les anteriors revoltes moscovites, d'una faïçó brutal, inexorable. Ara, en canvi, s'ha pogut realitzar l'anhel del poble amb ben poca efusió de sang. Ha triomfat, per damunt de tot, l'esperit de llibertat, i del seu triomf s'en gaudiran molts pobles que la autocràcia dels estats reté junyits

per un incompreensible deliri d'expansions imperialistes.

Parlar de l'afjer intern de Russia i oblidarnos de la situació de la nació polonesa seria un mancament que cometeriem contra el sentir de la nostra ànima nacionalista. Polonia, com Finlàndia deuen haver de fruir el goig de la victòria del poble rus, recobrant cadascuna llur peculiar idiosincrasia nacional, si es vol que la gran gesta llibertadora es dignifiqui abastament i sigui beneïda per tots els pobles que fins ara han sofert la tirania dels Romanoff. Tots els documents explicatius de les causes que han determinat el moviment revolucionari, donats al món pels membres de la Duma, i les conseqüències que s'en derivaran per a un futur de pau i benestar per Russia, fan creure que'ls problemes nacionalistes a resoldre en el gran imperi tindran plena confirmació i satisfaràn les justes pretensions de les nacions esclaves. Ja es parla d'un ampli règim autònom per a Finlàndia i d'una completa independència per a Polonia. Recordi's la cèlebre proclama del generalíssim Nicolau, gran duc de Russia, fent solemniament promesa al poble polac de retornar-li sa llibertat si la sort en la lluita actual es definia a favor de les armes russes. I ara últimament el príncep Kropotkin, l'il·lustre rebel desterrat per ses idees magnànimes, de sa patria russa, ha dit referint-se a la sort de Polonia per quan estigui consolidat a Russia el nou règim de llibertat i progrés: «El meu país regoneixerà la independència de Polonia, no l'autonomia. Eix poble mereix una completa independència».

D'entre les runes de la Europa devastada pel desenjre de la guerra més sagnanta que han vist els pobles, un resurgiment gloriós s'inicia per les nacionalitats opreses. Polonia, Finlàndia, Irlanda...

Quin jorn serà, o, catalans, aquell en que nostra patria, Catalunya, s'extremirà tota ella sentint els bategs d'una nova era de llibertat i de gloria nacional!

Tot català té el dever moral d'ajudar al sosteniment d'escoles catalanes, inscrivint-se soci de l'«Associació Protectora de la Ensenyança Catalana».

Delegació a Buenos Aires: Callao, 511.

AFIRMEM NOSTRE IDEAL!

«El problema de les nacionalitats és un dels problemes més pregonos, més interessants de l'hora present. Omple la vella Europa de remors de lluita i l'angunieja amb perills creixents i amb difícils conflictes.» Així diu en Rovira i Virgili en el seu llibre «Historia dels moviments nacionalistes», escrit l'any 1912, tres abans d'esclatar la lluita actual.

El meu intent no és fer un estudi dels problemes nacionalistes que fan bategar el cor d'Europa, ni tampoc esbrinar les causes que han produït aquesta guerra sens parió; em limitaré a dir, sota el meu humil criteri, que tots els grans estats en són responsables i la humanitat paga ben cares les seves ansies de grandesa i deliri d'ambicions.

Però de igual faïçó que la responsabilitat de la lluita actual recau sobre aquests estats absorvents, si les nacionalitats esclavitzades no puntualitzen en la hora present les seves aspiracions donant-les a conèixer al món abans de que arribi la hora de la justícia, contribuint amb la seva independència a que llurs problemes no quedin resolts en els supremes instants de renovació mundial, sobre d'elles recaurà únicament la greu responsabilitat de les conseqüències que d'aquesta manca d'acció i d'unitat es derivin després de la pau tan desitjada.

Per això creiem és precís que'ls homes que tenen a son càrrec la direcció dels destins col·lectius d'eixes nacionalitats sotmeses, però amb anhel de redempció, ja es trobin sota el cel de la patria llur, ja en països estranys, vénen obligats a posar en pràctica tots els mitjans lícits de que disposin per a fer afirmació terminant, davant el món, del seu problema nacional i el voler-ne disposar com a cosa de justícia i perfectament humana. Sols així serà possible restar exempte de responsabilitat, sigui quina sigui la solució que donguin als problemes nacionalistes els grans conglomerats d'estats actualment en lluita.

Nosaltres, els catalans, no hem d'oblidar ens trobem adins la categoria de nacionalitats esclaves, i per tant convindria que fessim quelcom per a afirmar les nostres vehemèntíssimes ansies d'un millor pervindre.

No sols els que lluiten en el sinus de la patria tenen el dever patriòtic de treballar per ella. Nosaltres, els que sofrim les penuries de l'exil, podem realitzar amb major llibertat d'acció qualsevol acte que tendeix

a la concreció i afirmació del nostre problema nacional.

Crec que amb un xic de bona voluntat i més patriotisme podria intentar-se quelcom pràctic que evidenciés la fermesa del nostre caràcter nacional i devindria de positius resultats per a la Catalunya que tant estimem. Però no hauria d'ésser obra de quatre entusiastes el que's fes, sinó que hauria de constituir la manifestació d'unitat col·lectiva de tots els catalans de l'Argentina i àdhuc de suramèrica. Un congrés de nacionalitats en qual hi prenguéssim part nosaltres, els catalans, podria ésser el principal element irradiador dels nostres sentiments patriòtics.

FRANCESC COLOMER.

Perque ens descatalanitzem?

LA QÜESTIO DE LA LLENGUA

Deia en l'article anterior que si els homes directors de les entitats representatives aquí de nostra patria, Catalunya, portéssin en llur consciència la vera convicció de llur nacionalitat natural, l'actuació d'aquestes entitats seria el reflecte fidel de l'ànima renovadora, espiritual i freturosa de llibertat, amb la qual nostra terra lluita constantment amb evolució progressiva.

Avui, al tractar la qüestió de la llengua en aquestes terres americanes, haig de fer una altra afirmació, concreta i categòrica, car és tan complex el tema i es presta a tant diverses consideracions per l'esperit mitjanament observador, que a l'intentar exposar-les amb tota sa nuesa, serien inacabables les meves fonamentades argumentacions. Tractaré l'assumpte en termes generals i sempre salvant nostre bon nom, com a catalans, l'honorós títol que fa molts anys ens concediren els nostres enemics de *inteligentes* i *laboriosos*.

La llengua és l'ànima del poble, s'ha dit i repetit arreu del món... Si, és veritat. Emperò si aquest poble careix de la espiritualitat necessària i no compta amb la base d'una cultura suficient per a saber cultivar-la com se mereix aquella, sa llengua pròpia, allavors aquest poble demostra no tenir ni ànima ni cultura. I en aquest cas es troba la nostra col·lectivitat en aquesta República que, innegablement, podem considerar-la com una part importantíssima del poble català.

En l'ordre individual és molt notable la cultura més o menys cultivada que's troba en la persona en ses relacions socials i familiars. I això mateix passa en les col·lectivitats i pobles en conjunt.

El bell parlar en totes les llengües mundialment regonegudes, és el termòmetre de més precisió que indica els graus de cultura de cada persona o poble respectius. Doncs, bé; partint d'aquesta base fonamental i equitativa, — no ens donem vergonya de confes-

sar-ho, — la col·lectivitat catalana, i particularment les seves entitats aquí constituïdes que's diuen representatives de nostra terra, no porten espiritualment aquella cultura especial, selecte i tan necessària en aquestes terres americanes, per a conservar netament i conrear amb tota sa puresa la nostra llengua mare, digna de més respecte i veneració.

No vol dir això que no totes les entitats d'aquestes no tinguin la nostra llengua oficial

«Les dalies roges», quadre, de l'artista català en Vicens Puig, exposat a la ciutat de Montevideo en el seu primer saló municipal de belles arts, i adquirí per l'ex president de l'Uruguay, en Josep Batlle i Ordóñez.

en llurs estatuts interiors. No m'atreveixo a dubtar a tal extrem; vull fer-me encara aquesta petita il·lusió. Emperò haig de fer constar, encara que solament sia per a il·luminar als inconscients, — que no són pocs per dissort — que jo tinc a la vista com una prova de les meves afirmacions, un carnet-programa de la festa inaugural d'un *Centre Català de Cultura*, — així el títol en català, — d'una capital de província de la República, quina redacció íntegra del programa de la festa és escrita en castellà. Fins *Les Flors de Maig*, d'en Clavé, són *assessinades* a la llengua forastera. Una altra prova de ma dolorosa crítica, però sincera i lleal, de l'actuació de certes entitats catalanes en aquestes terres argentines respecte a la postergació que fan de la nostra llengua, són els actes anticatalans

d'un altre Centre Català, molts anys instituït, i en el qual, d'un quant temps ençà, s'hi cometen veritables desprecis atentatoris a la que constitueix l'ànima nacional de Catalunya.

No vull entrar en detalls respecte als actes que, com atentats a la patria que ell preté representar, comet aquest Centre que no vull tampoc nomenar-lo pel respecte que m'inspira el seu nom de Català. Crec per això que no pot ésser molt llunyà el dia que's farà necessària, — seguint el mal viarany que ha emprès, — la seva evidència pública davant de nostra patria, Catalunya. I allavors, naturalment, s'imposarà el dilema: Amb Catalunya o contra Catalunya.

I si en l'ordre social i col·lectiu s'actua i es tracta així a la nostra llengua mare, què és el que's farà en l'ordre individual? La nostra ànima de patriotes se commou de vergonya solament al pensar-ho...

Naturalment que'n la lluita social d'aquesta febrils vida americana és necessari, és imprescindible dintre les nostres relacions el conreu de la llengua castellana; emperò aquesta necessitat, que jo sóc el primer en regonèixer, no obliga, no imposa a ningú i molt menys a nosaltres, catalans, que tenim una llengua pròpia, a menyspreuar o a corrompre la nostra per a tenir la pretensió — irrisoria pretensió — de parlar millor la castellana, o millor dit, la criolla, *perquè ja més fi*, com generalment trobem arreu...

Tant-de-bo que jo veïés als catalans de aquestes terres tan cosmopolites, alternar dintre llurs relacions socials amb italians, francesos, anglesos, etc., etc., i parlar amb tots ells correctament quiscuna llengua respectiva! Diguen-me catalans, germans de patria: no seria això una prova eloqüentíssima de nostra alta cultura? Diguen-me: perquè aquesta ridícula pretensió de assimilar-se a tot el que té regust de criollo dintre la nostra llengua catalana? No la toquem la nostra llengua; conservem-la pura, íntegra dintre les nostres llars familiars i relacions íntimes, amicals entre germans de patria.

Que volem fer pràctica del castellà, del criollo? Molt bé; perfectament bé. Practiquem-nos en el *ceceo* que vesteix tan bé als esperits mediocres; posem-nos en condicions de discutir i alternar parlant correctament la llengua que a tants catalans ridiculitza en aquestes terres, i allavors demostrarem tenir la base fonamental d'aquesta cultura especial, selecte que obliga, per instint natural, a respectar com se mereix la llengua pròpia.

Quin honor per a Catalunya, nostra patria, si els catalans d'Amèrica parlessim correctament, no tots els idiomes, — no aspirem a tan alta sublimitat, — solament seria un gran conhort per la nostra ànima de patriotes, poder viure amb la virtut suprema de parlar la nostra llengua amb tota sa puresa, ben catalana sempre, sense argentinismes ni barbarismes de tota mena que tant la desfiguren!...

Si així ho féssim, seria fàcil que un dia jo pogués compartir els optimismes dels periòdics nacionalistes de nostra terra, quan tracten de l'acció patriòtica dels catalans d'Amèrica, car fins avui ni l'ambient, ni la realitat viva que'ns envolta a tots amb una brutalitat aclaparadora, no responen pas, a mi particularment, a aquells optimismes, fills segurament d'una excessiva foguerada patriòtica, més que de fets positius i pràctics sobre tot.

Es molt cert que en mig de tanta inconsciència i mancaments patriòtics en una col·lectivitat tan nombrosa com és la nostra en aquestes terres argentines, no hi poden faltar les seves excepcions, honrosíssimes, per cert, verídics miralls de immaculat patriotisme. Si; sento un íntim goig al manifestar-ho.

Tenim en l'ordre col·lectiu la meritoria tasca que s'ha emprès la Delegació a Buenos Aires de la benemèrita «Associació Protectora de la Ensenyança Catalana», que tants bons catalans està cridada a fer en aquestes terres. Tenim també l'aparició de RESURGIMENT, l'esclat espontani d'una consciència fonament patriòtica que restava condormida baix el pes de falsos prejudicis o de ineptes cobardies...

Hem de confessar-ho ben alt. L'actuació col·lectiva d'aquests dos factors valiosíssims, representa quelcom més del que són les que simplement se nomenen entitats catalanes; perquè tant l'un com l'altre, són l'ànima de Catalunya; perquè viuen en sa consciència tota la espiritualitat, totes les ansies, totes les energies, tots els clams de lliberació de nostra patria llunyana.

GLOSES FEMENINES

SALUTACIO A LES CATALANES D'AMERICA

Vinc a vosaltres, dones catalanes d'Amèrica, per a iniciar una tanda de converses, encoratjada per la confiança en vostra benevolença envers mi, que he de parlar-vos a cor obert i amb una fervent simpatia.

Des del nombre del vinent més, del maig, que ens recorda les primaveres exuberants de Catalunya i que és en aquestes terres enramat de crisantems... me tindreu enraonant-vos dels nostres afectes i dels nostres més bells ideals, des de les pàgines de RESURGIMENT, que és el preuat portaveu de la nostra espiritualitat, de tota la nostra vida, i del llaç que'ns uneix amb la patria llunyana. Ens seràn les hores fàcils, per nostres comunicacions... Jo't seguiré, dona catalana ideal, en totes les manifestacions de ta vida. I tu, que has plorat, com jo, llàgrimes d'anyorança; la qui sents la felicitat de l'esperança en el retorn algún dia a la Catalunya, amor nostre; com tu, valenta

I no menys dignes d'excepció honrosíssima són els ben comptats cassos de ordre individual que's troben per etzar (volia dir, quasi per miracle) d'homes catalans vinguts de nostra patria fa vinticin i trenta anys; han tingut fills i, tant aquests com els pares, són avui tan catalans en tots els ordres de la vida — m'atreveixo a dir que ho són més, perquè han sentit i senten la nostalgia de la patria — que'ls més entusiastes catalanistes que mai s'han allunyat de nostra terra.

Més no hem de fer-nos il·lusions. La col·lectivitat catalana compta en aquestes terres amb alguns milers de fills de Catalunya, que arreu escampen la seva intel·ligència i laboriositat secular de nostra raça, no sempre amb els fruits desitjats, i en canvi, al revés de la medalla patriòtica, és doloríssim i ens fa vergonya al veure arreu, en el gran bloc de la col·lectivitat catalana, tanta inconsciència de pares catalans que's troben absents de la patria fa sis o vuit anys tot lo més, i no volen o no saben educar a llurs fillets, nascuts aquí, amb l'amor natural d'una mare catalana que, amb menys consciència o més ignorància que'l pare, els educa i els ensenya a parlar en una llengua que no és la seva pròpia i que ella no parlava ni pot-ser la coneixia quan surtí de Barcelona...

A, catalans, germans de patria! Quin jorn serà que, en descàrrec de nostra consciència patriòtica, no haurem de recordar el gran crit estigmàtic de l'immortal autor de «La Divina Comèdia»: *Vergonya eterna als que menyspreant son idioma, alaben el dels altres!*

JOÀN B. ALEMANY I BORRÀS.

Rosario, març de 1917.

que t'aguantés forta i serena, desafiant tota la feréstega mestralada del Destí: espills sereu de mon ànima, que en totes trobaré ço que hi ha de més íntim en mos sentiments i ho avalorarà doblement mon fervent amor a vosaltres.

Per avui és el «Deu vos guard!...» afectuosíssim; mos vots sincers per vostra felicitat de sempre. I per al nombre vinent, el començament d'aquest rosari d'intimitat i d'estimació que ha de agermanar-nos més i més cada volta: per a sostenir nostres ànimes en el benefactor optimisme; per amor a nostra patria llunyana; per respecte al món enter, especialment a la noble Argentina que'ns vol, adolorides i tot, en el concurs de sentiment i d'acció en son ànima col·lectiva: noies, flors de la vida; educacionistes, dolces companyes; mares, formadores capdals dels ciutadans de demà; exquisides artistes i intel·lectuals que veniu de país o que brodeu vostra vida en aquesta terra transplantades; a les clarividents, com a les desvalgudes i desorientades: mon salut, ma fervorosa abraçada de germanor!

ALIDÉ.

NOVA ANTOLOGIA POETES CATALANS CONTEMPORANIS

MATI

Nua d'amor ma fè, l'amor espera;
ni la calda del sol ni el crit del vent
la poden moure en l'èxtasi sofrent,
rígida com el tronc d'una olivera.

Les mans unides en un prec, darrera
camina de les llums que es van fonent,
sobre els ulls l'esbullada cabellera
i entorn la carn la boira del turment.

L'amor no torna: cada cop més lluny
vagabundeja: cap ressò l'atura
ni mai la febre del record l'inclina.

I ma fè nua, en un matí de juny,
encesa pel turment, en la planura
de l'esperança, vers l'amor camina.

TURMENT

De la ment, terra roja assaonada,
s'aixeca la boirina dels sentits
quan és la llum del dia tot-just nada
i encara són els ulls enterbolits.

De la joia sentida i vells neguits
avui serà la Vida conformada,
tèrbola i dura, amb remoreig de crits
i amb una mica de claror llucada.

I arborant-ho, com sempre, la follia
de viure més, encara més, i mai
creure en la fi quan arribada sia.

Mentre l'esquena lentament es corba
i neix i mor un dia per l'espai,
d'un vers trencat la falsa rima ens torba.

CAPVESPRE

En el sorral les barques en filera
els pals destríen foscos en la blava
resplandor que fa el sol, quan la primera
estrella llu, que en l'aire tremolava.

Reposen vora mar, de la pesquera.
I dins la fusta recremada i brava
de cadascuna es torsa la darrera
via perduda d'un fi doll de saba.

Clapes de neu els núvols en la volta
del cel; les barques, miques de negrò,
i al mig la brama de la mar revolta.

Adins les cases de finestres closes,
l'amor hi vetlla vora de l'ascó,
i veus lentes murmuren suspiroses.

ALEXANDRE PLANA.

El monument a l'Isclé Soler

Aviat començaran, a la ciutat de Barcelona, les obres d'emplaçament del monument al gran actor, gloria del teatre català, l'Isclé Soler.

La plaça de la Igualtat, més coneguda per la de Sant Agustí, ha estat preferentment el lloc designat per a la erecció de dita obra.

En Pau Gargallo, escultor meritíssim, autor també del monument a en Lleó Fon-

tova, — que un distingit crític d'art ha dit ésser el més perfecte dels que adornen la metròpoli catalana, — està donant els úl-

tims tocs al bust d'en Soler, segons projecte quin disseny públicament avui en aquestes pàgines com a nota gràfica de la ciutat comtal.

El monument, que perpetuarà el geni artístic de l'Isclé Soler, ha estat sufragat per subscripció pública, mercès a la iniciativa de la benemèrita entitat barcelonina Foment del Teatre Català.

Màscara d'en Soler.

Projecte de monument a l'Isclé Soler.

Pau Gargallo, autor del projecte.

CRONIQUEES CATALANES

Quan aquestes notes arribin a les vostres mans, amats i fermíssims amics de RESURGIMENT, ja hauréu llegit el juí que referent a la vostra obra patriòtica i d'expansió cultural s'ha publicat aquests dies en la premsa catalana.

La Veu de Catalunya, el més prestigiós diari de Barcelona, en un article posa de relleu, sota el títol «Els germans ausents», la vostra obra, amb paraules inflamades de amor i d'agraïment. Aqueix article, publicat en lloc preferent, és virtualment la plena consagració del vostre viure catalaníssim; és el regoneixement de la força poderosa que teniu a les vostres mans i que — utilitzada tan noblement com hi ha dret a esperar dels vostres cors — podrà contribuir, tant a la completa consecució dels ideals que animen particularment a una selecta minoria de catalans de l'Argentina, com ajudarà també al total desenrotll de les idees de lliberació de Catalunya.

Després ha publicat, també el mateix diari, alguns dels fragments del gran pensador oriental, en Josep Enric Rodó, tot el qual posa de manifest l'importància de la vostra

labor espiritual i la bona orientació de RESURGIMENT.

Davant d'aqueixes manifestacions tan espontànies i tan sinceres, sentint l'alegria del vostre triomf com a propia i creient-me interpretar el vostre pensament, vaig apersonar-me a la redacció de *La Veu* i vaig expressar al seu redactor en cap, don Josep Morató, la regoneixença de RESURGIMENT per la distinció i l'honor que se li feia. Aprofitarem la ocasió per a parlar en línies generals de l'obra que col·lectivament ve realitzant, d'alguns anys ençà, la colònia catalana d'aqueixa república, rebent paleses demostracions d'afecte del diari català que espera poguer correspondre als vostres esforços i sacrificis.

El «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria», que deu bona part del seu èxit, cada dia creixent, a la seva meravellosa i perfecta organització, ha extès les seves activitats a tots els ordres de la vida, no descuidant tampoc ço que fa referència a la educació física de la nostra joventut. La seva Secció Permanent de Sports i Excursions, ha dedicat una atenció prefe-

rent al deport marítim, i ha conseguit que la ciutat estimés cada dia més el mar, aquest mar Mediterrani, tan blau, tan lluminós, per on hi ha vingut la civilització i li ve la riquesa.

El «Centre Autonomista de Dependents» ha democratitzat els esports nàutics, fins ara propis solament de la gent acomodada, i ha portat, al mar, a aquesta joventut modesta, però ansiosa de gaudir les humanes perfeccions, que tal volta hauria donat un contingent notable a altres espectacles barroers i indignes de la nostra terra.

Degut a això, enguany s'ha celebrat, per primera vegada, el «Campionat de Catalunya de Rem», i s'ha corregut la Copa de l'excelentíssim senyor President de la Mancomunitat de Catalunya, don Enric Prat de la Riba.

S'han aprofitat aquests dies de sol del nostre hivern, tan clars, tan serens, i pot dir-se que la festa fou una festa primaveral. L'espectacle era bellíssim. Una gentada immensa i distingida s'aplegà al moll de Barcelona. Tot Barcelona s'havia interessat per la prova, que — per l'organització i el caràcter catalanesc de la mateixa — merescué les més sinceres lloances que han constituït

la gloria del «Club de Mar», la entitat organitzadora que no fou la guanyadora, com era d'esperar, de la Copa del President de la Mancomunitat.

S'ha inaugurat fa poc el «Refectorium», un establiment que constitueix un motiu de orgull per a Barcelona. Es tracta d'un cafè-restaurant instal·lat a la Rambla, aprop del «Lyon d'Or», en els soterranis on hi havia els billars de l'antic «Cafè Colón».

En aqueix lloc deshabitat durant llargs anys, la ferma voluntat d'en Miquel Regàs ha lograt reunir-hi a la aristocràcia espiritual de la nostra ben amada ciutat. Per a lograr-ho ha convertit els infectes soterranis en una abadia plena de caràcter, on tot parla de la magestat de les grandeses passades: arcades pesantes amb dibuixos primitius; sarcòfags empotrats a les parets; quadres dels grans mestres de la pintura (imitacions perfectes); armes, ceràmiques, draperies, taules i cadires autèntiques de l'antigor; un altar per taulell; una bandera de no sé quin Comtat, cedida per en Peyus, l'immortal; immensos escalfapanxes, etc., etcètera. Una sala imita el menjador d'una masia catalana; altra el menjador d'un castell senyorial; i hi ha una distingida saleta renaixement, plena de caràcter, i per no mancar-hi la nota original hi ha la «sala dels dotze», on els comensals no poden passar d'aqueix número i el cobert val «dotze pesetes». Amb aqueixa notícia que us en dono ja compendreu que és el lloc de preferència dels artistes i de la gent de bon gust.

Suposo que'ls grans diaris de l'Argentina us hauràn ja donat compte de l'extensió de l'obra parlamentaria dels diputats catalans a altres terres d'Iberia. Bilbao i Valencia, simultàniament, han rebut amb els braços oberts als representants de Catalunya, posant en ells la seva fè per a dur a cap la renovació de les forces polítiques d'Espanya.

El fet de que's cantessin «Els Segadors» pels carrers de Bilbao, em feia recordar aquells altres «Segadors» que, al sortir dels Jocs Florals, es cantaren pels carrers de Buenos Aires.

MOMENT

Dels sàlzes, amb dolcíssima melancolia, cauen les llargues brancalades, com en defalliment; i enmig de son fultatge les belles clarors, hauen tonalitats magnífiques, de l'igni sol ponent.

Entorn, la immensa pampa s'exten, i, com els sàlzes, resa una inacabable salmodia de tristor. Les roses tardorenques, no extreuen de sos càlzès perfum, i és de les ànimes un inspirat dolor...

I quan els ulls s'aixequen, i es veuen, que somriuen damunt, al cel, les pàl·lides estrelles, gran consol

M'han arribat noves de la celebració dels vostres Jocs Florals. El meu cor plè d'alegria, bat d'emoció, sentint el no poguer ser entre vosaltres, i us envia, amb tota l'ànima, aquesta paraula humil plena d'admiraacions i d'encoratjaments:

Poetes i amics; lloances als uns per les mels dolcíssimes de les cançons novelles, i als altres, paraules de fortitut perquè sé la generositat dels vostres esforços i sacrificis.

I tu, «Casal Català», humil com ets, no deixis mai morir aqueixa festa, que ella serà la que, anys a venir, ensenyarà a Catalunya la teva grandesa immarcessible.

FAUST CASALS i BOVÉ.

Barcelona, febrer de 1917.

LA MEVA ILLA (*)

Tinc una illa petita
que arruixen les onades del mar blau;
quan la ciutat m'agita
ella amorosa des de lluny m'atrau.

Dels esculls a la vora
s'arroceguen els ceps que hi vaig plantar;
així que el mar s'arborà
les ones els arriben a esquitxar.

Tot just, amb melangia
veig com ixen els pins que jo sembrí:
ombra faràn un dia
que ben segur que no serà per mi.

Arrencat cent vegades
hi revé l'escardot d'arrels pregons
i belles flors morades,
voltat d'estepes negres i tamons.

Quin repòs sense mida
hi troba el cor malmès per la ciutat!
les agrors de la vida
endolça son alè pur i embaumat.

Sentat damunt ses roques
brescades per la sal que les rosec,
mes ansies són ben poques
com si jo fos un altre no'm conec.

Talment com munió humana
me parla el mar amb veus de multitud;
sa remor m'encomana
un sentiment de pau i de quietut.

No envejo l'alegria
dels potentats que viuen en palaus
sofrint la tirania
de l'or i del poder que'ls fan esclaus;

En mon seny mai s'aferra
l'ambició que a n'els homes fa lluitar,
naigant de sang la terra
per la furia terrible de regnar.

L'ànima sossegada
no sent l'afany de gloria enganyador,
breu com la flamarada
que després fa més negra la foscor:

ni pateix l'embransida
d'aquella febre boja de sabè
que emmetzina la vida
i don la set que ja no calma ré.

No anyoro la riquesa
ni el luxe ni el poder; adins de mi
trobo la fortalesa
del que ha assolit tot el que vol tent.

L'esperit una viva
delectació d'isolament gaudeix;
l'amor ja no'm captiva
ni la por de la mort m'esfereix,

que de l'illa estant miri
enmig dels olivars de trist color
l'anyorat cementiri
on jau per sempre més la meva amor.

Quant i quant apartada
se troba la ciutat que és lluny de mi!
lliure de l'estrebada
me sento de sa febre i frenesi;

és enllà, metzinerà
amb sos lligams i son encís traïdor
com la fembra riallera
que pren la vida a qui li porta amor.

Tinc una illa petita
que arruixen les onades del mar blau
quan la ciutat m'agita
ella amorosa des de lluny m'atrau.

FREDERIC RAHOLA.

(*) Composició honorada en els darrers Jocs Florals celebrats a Buenos Aires.

és, pels qui de records i en anyorança viuen;
pels qui del món les coses tenen en constant dol...

No exultaré les joies del delicat paissatge,
no, jo, que'm pesa l'ànima per tanta solitud...

Inquiet, el pensament empen un romiatge
qui sab per quines rutes de lo desconegut...

I aquell «perquè?...» de tantes idees i apariencies
que sempre sol·licita l'amor de l'esperit,
tot vagorós m'envolta, enmig les esclencies
d'aquest moment d'amable pressió de l'Infinit...

GRACIETA B. DE LLORENS.

INFORMACIÓ GENERAL DE CATALUNYA

BARCELONA

El mes passat s'han celebrat a Espanya eleccions per a la renovació bienal de la meitat de les Diputacions provincials.

Tenen aquestes eleccions, a Catalunya, no sols la importància de tota funció cívica, que res no ha de distreu-re—al contrari, feta més indispensable per tot esdeveniment de transcendència, com a exteriorització d'un deure, com una afirmació de voluntat i vida—sinó que representen, demés, la lluita pel govern de Catalunya, ja que les Diputacions provincials són la font de la nostra Mancomunitat, representativa de la unitat de Catalunya.

Bienals les eleccions provincials, solament actuen part dels districtes en que es divideix el territori espanyol. Pel que a Catalunya es refereix, han fet eleccions els següents districtes:

Circumscripció de Barcelona: Capital, districte I, que comprèn el sisè municipal, fins al carrer de Provença; els antics termes municipals de Sant Gervasi (districte VIII); Sant Andreu (districte IX); Les Corts de Sarrià (districte VII), i els municipals de Sarrià, Badalona, Santa Coloma de Queralt i Sant Adrià de Besòs.

Forans: Arenys-Mataró; Granollers-Vich; Manresa-Berga; Sabadell-Terrassa i un lloc del districte de Vilanova-Sant Feliu, per vacant.

Tarragona: Districtes de Reus-Falset, Tarragona-Vendrell-Valls-Montblanc i Tortosa-Roquetes, per dugues vacants.

Lleida: Balaguer, Cervera-Solsona, Seu de Urgell-Sort.

Girona: Districtes de Santa Coloma de Farnés, La Bisbal, i Figueres.

El resultat definitiu d'aquestes eleccions no podem donar-lo encara als nostres llegidors; prometem fer-ho en el número vinent.

* * El catedràtic de la Universitat de Heidelberg, doctor Leopold Perels, donà la seva anunciada conferència sobre el «Llibre del Consolat de Mar», tercera de la serie de les conferències de la extensió universitària hispano-alemanyes que amb tant èxit vénen celebrant-se.

Davant una concurrència que omplenava el saló d'actes de l'Acadèmia de Llegislació i Jurisprudència, entre la que s'hi comptaven il·lustres personalitats de la càtedra i el for, sintetitzà magistralment el doctor Perels ço que fins avui se sab de l'origen i importància del «Llibre del Consolat». Va estendre's en detalls sobre la difusió que assolí aquesta obra mestra de Dret Català en el Mediterrani i més enllà d'aquest mar, i sobre la edició i estudi que de la mateixa s'han fet. Finalment feu el conferenciant, qui acabava de demostrar estar molt al corrent del renaiement jurídic català, atinades considera-

cions sobre la conveniència de emprendre treballs de crítica encaminats a la publicació d'una gran edició crítica del «Llibre del Consolat de Mar».

Com prova de la gran autoritat que ha tingut fins fa molt poc el «Llibre del Consolat» esmentat, el doctor Perels llegí un document que descobrí en el Arxiu Municipal de Lyon, al passar-hi per a venir-se'n a Catalunya poc abans de declarar-se la guerra, i una sentència d'un tribunal nordamericà de no fa encara vint anys, en la qual es denegà una acció, no precisament perquè el «Consolat de Mar» no donés raó en el cas concret sobre el demanador, sinó perquè el cas en qüestió no estava previst en el llibre.

La conferència fou escoltada amb extraordinari gust per la concurrència.

La presentació del conferenciant fou feta pel vispresident senyor Maspons.

* * Al local de l'Orfeó Català s'efectuà l'entrega de la quantitat que ha produït la subscripció que, a benefici dels fills del malhaurat Granados, va iniciar aquella benemèrita entitat.

Estaven presents a l'acte la Junta de l'Orfeó, presidida per en Joaquim Cabot, amb el mestre Millet, els tres fills d'en Granados, els tutors don Lluís Carrera i don August Pi i Sunyer i els senyors Conde, Rodríguez, Miró i Soldevila, del Consell de família.

El notari don Ruard Permanyer donà fe de l'entrega de la quantitat al senyor Carrera, i després el senyor Conde, en nom de la família, agrafà la generosa iniciativa de l'Orfeó Català, el despendiment dels donants i els treballs i esforços realitzats per la comissió organitzadora.

El senyor Cabot, en nom de l'Orfeó, recollí, agraïnt-les, les frases del senyor Conde, i va dir que l'Orfeó es considerarà des del primer moment obligat a fer quelcom pels fills del qui va ser, a més de mestre eminent, un dels més sol·licitos socis protectors de l'entitat coral.

* * Tal com anunciàrem, ha quedat arreglat l'assumpte del teatre Romea, quedant aquest cedit per a Teatre Català.

A la reunió en la qual es formulà la qüestió hi assistiren els senyors Roquer, Mateu i Pomar, pels empresaris antics, i en Pere Corominas, en nom de la nova empresa, i a darrera hora de la junta arribà el senyor Fàbregas.

En tots els detalls de la sessió hi hagué acord, havent-hi no més discussió en la part referent a la continuació del mateix personal que ara hi ha, arribant-se també a avinensa, quedant per tant per administrador del teatre el senyor Ros.

El contracte és per cinc anys i en cas de rescisió la indemnització que hauria de pagar el senyor Fàbregas seria de 16.000 pessetes.

Els empresaris que surten els són cedides una vintena de butaques, que poden entregar a la venda si volen.

La nova empresa té grans plans per a l'avenir, els quals oportunament donarà a conèixer. Sembla que va a començar fent feina profitosa per l'expediment del nostre gloriós teatre nacional.

* * A l'Ateneu Barcelonès va donar don Francesc Carreras i Candi la quarta conferència del cicle organitzat per la Junta Directiva de l'esmentada entitat.

Va ocupar-se de «Reconstitució de vies romanes i llurs deduccions toponímiques». En la primera part va exposar quelcom sobre les vies de comunicació ibèriques, usualment per les muntanyes, on existien els pobles, i el canvi radical que varen sofrir amb els avenços introduïts en el regnat d'August. El més important dels serveis vials, el del «cursus publicus», amb tota la seva organització, fou objecte d'un anàlisi per a treure profitoses conseqüències històrico-toponímiques. Va explicar com es pot regonèixer, coneixent la toponímia, el trànsit de les antigues vies, apel·lant a veus toponímiques que, fa molts segles, han perdut el seu significat originari i usual. Com a mostres d'aquesta reconstitució, detallà les xarxes de carreteres romanes que creuaren la comarca d'Olot, comunicant-la amb Girona, Empordà, Cerdanya i Ausona. Aiximateix exposà les que creuaren en totes direccions la comarca il·lusionera, avui Mataró, comunicant-la amb les veïnes del Vallès, Maresma i Tordera. Va donar molta importància a l'estudi de la via ibèrica que anava del Besòs al Tordera i que ha motivat la formació de tots els pobles alts d'aquest litoral marítim.

Entrà a exposar una nova i abundosa font d'etimologies toponímiques facilitada pels noms donats a les carreteres romanes i als serveis, edificis i accidents topogràfics que d'elles han derivat, partint de la base de la exposició d'aquests mateixos serveis. Obre el camp de investigació amples horitzons, relacionant-se nostres noms de Catalunya amb molts similars d'Iberia i d'altres nacions novo-llatines.

Passant en la darrera part de la seva conferència, a detallar tots aquests noms molt per sobre, demostrà com poden donar lloc a un llibre altament interessant, enllaçant-se les veus llatines amb les àrabs i donant lloc als noms de població més variats. Així, per exemple, els numerals de les pedres miliàries col·locades a les carreteres romanes per a indicar les distancies, varen donar nom al «Castro Octaviano» de Sant Cugat del Vallès, a «Quintià» del Baix Llobregat, a «Javalquinto» (Djebal quinto) del Guadalquivir, a «Quart» del Llobregat i València, etcètera.

El senyor Carreras i Candi va rebre moltes felicitacions al finalitzar aquesta disertació, la qual resultà tan interessant i instructiva com les anteriors.

CASTELLERSOL—

Des del mes de setembre passat ha vingut desenrotllant-se en aquest terme municipal i en el veí de Granera, una plaga d'orugues que ataquen el pi negre en proporcions tan alarmants, que no's recorda una devastació tan gran en els pinars d'aquesta regió, on la major part del bosc està poblat per la dita especie de pi, que constitueix quasi l'única riquesa de bona part dels millors contribuents de la classe rural.

Fa llàstima mirar extensions kilomètriques de pinars totalment despulats de fulles que les orugues han anat devorant, deixant l'arbrat sèc i sense vida.

Els perjudicis sumen moltes mils de pesetes, i lo pitjor encara és que no procedint-se a l'extinció de la dita plaga abans que l'insecte faci la seva metamorfosi, quedarà una zona infectada que serà una amenaça terrible per a les regions circumdants.

Els senyors Nonell, enginyer del Servei Agronòmic de l'Estat, i el senyor Angel, de la Secció de Plagues del Camp del Consell Provincial de Foment, visitaren isoladament la regió invadida, quedant convençuts de la importància i de la gravetat de l'epidèmia, denunciada per les alcaldies respectives.

Es de desitjar que el Govern i la secció de Plaguès del Camp d'aquesta província, disposin el prompte auxili als propietaris afectats, ja que per si sols són impotents per a combatre una invasió com aquesta, considerada per tothom com irresistible.

PREMIA DE MAR —

En Gaspar Rosés ha donat a l'antiga Associació Catalanista de Premià de Mar una notable conferència d'orientació política per a les properes eleccions, fent una acurada exposició de l'obra de cultura portada a cap per la Diputació provincial de Barcelona i la Mancomunitat, fundant i sostenint importants institucions d'estudi i la investigació, que són orgull de Catalunya, i veritables fonts del saber que ens honoren a tots.

El senyor Rosés exposà també la necessitat de que els organismes culturals que depenen de la Diputació, puguin desenrotllar-se per tots els mitjans necessaris, i això no podrà aconseguir-se més que enviant al còs provincial homes identificats amb els que realitzen la patriòtica tasca d'enlairar el nivell intel·lectual de la nostra raça; ço és, homes adictes a la política de la Lliga Regionalista, que representa i empeny aqueix moviment de selecció espiritual, ja descobert i consagrat a l'estranger, per valioses entitats i corporacions doctes.

El senyor Rosés s'extengué després en atinades consideracions respecte a la lluita electoral pròxima, pel que toca al districte d'Arenys-Mataró, essent molt aplaudit i felicitat a l'acabar son parlament.

GIRONA

LA BISBAL —

Amb motiu de la celebració del XVIII aniversari de la fundació de «L'Escut Emporità» de La Bisbal, es reuniren en aquesta ciutat els delegats i representants dels principals nuclis del districte a l'objecte d'organitzar en cada població els elements regionalistes i preparar les vinents eleccions de diputats provincials.

Presidí la reunió el senyor Bosch, de La Bisbal, i representaren l'«Escut» els senyors Linares i Pujades; hi assistiren, a més dels representants dels pobles, els senyors Riera, president de la Diputació de Girona, i el senyor Quintana Serra, del Centre Catalanista de Girona i ex diputat provincial.

Regnà la major unanimitat i entusiasme, marcant-se les bases d'una ampla organització de forces.

La designació de candidats es confià a una comissió nomenadora, integrada pels senyors Vinyes, de Sant Feliu de Guíxols; Vingut, de Palamós; Ganigué, de Palafrugell; Bosch, de La Bisbal; Camps Arboix, de Torroella de Montgrí, i Pi, de Bagur, que feren la designació de don Bonaventura Sabater, de Bagur, i don Martí Roger, de Palamós.

Després tingué lloc un àpet, que es veié molt concorregut, essent aclamats els candidats en auguri i fermaça d'un èxit exclatant

SANTA COLOMA DE FARNES —

Els elements adictes a la Lliga Regionalista han proclamat candidats a diputats provincials pel districte de Santa Coloma de Farnès els patricis en Tomàs Culi i Verdguer i en Josep Maria Iglesias, designació que ha estat rebuda amb entusiasme precursor d'una completa victòria.

Aspiren també a la Diputació provincial per aquell districte en Francesc Cambó, conservador, i en Ferràn Vilallonga, jaumí.

LLEIDA

Ha mort l'antic periodista don Manuel Roger de Lluïa.

Es trobava als quaranta sis anys de edat, és a dir jove pels molts anys que feia de actuava. Havia ocupat a Lleida importants càrrecs d'elecció popular, i en «La Renaixença» havia col·laborat escrivint vibrants articles en defensa de la doctrina catalanista.

El temperament del senyor Roger de Lluïa era de polemista, essent les seves rèpli-

ques molt celebrades. Era al mateix temps notable poeta i distingit advocat.

L'acte d'enterrament constituí una manifestació de les simpaties que en vida havia inspirat el finat.

TARRAGONA

REUS —

La conversa amical que tingué lloc a la Lliga Regionalista, de Reus, organitzada per la Joventut Nacionalista, atragué bastanta concurrència a la mateixa, desitjosa de sentir la lectura i comentaris que es proposà fer el president de la dita Joventut, en Cèssar Ferrater.

L'acte, que és el primer d'una serie que es proposa realitzar, donà començ amb la lectura del llibre «La Nacionalitat Catalana», de l'insigne mestre nostre, el preclar patrici don Enric Prat de la Riba, lectura que sempre resulta interessantíssima i se sent amb fruïció, car tant pels alts conceptes que s'exposen, com per la galanura amb que estàn escrits, a cada final dels capítols fou coronada amb una serie de picaments de mans.

El senyor Ferrater, a cada un dels capítols llegits hi afegia quelcom de collita propia; però on detallà més la peroració fou en el capítol que censurà fa poc el senyor Royo Vilanova, en la seva conferència de l'Acadèmia de Jurisprudència de Madrid, manifestant que de l'«espès» talent de tot un director de primera Ensenyança, calia esperar-ne quelcom més que una crítica política del catalanisme, car ella deia que es proposava fer-lo del catalanisme científic, quan, en tot el discurs ho feu al revés, el que prova la mala fè de tots els qui tracten de coses que no poden assolir.

Molts picaments de mans sentí el senyor Ferrater al finalitzar el séu comès, i a la concurrència que hi assistí es notà que deixaven la Lliga amb recança, el que fa obirar que a la pròxima conversa encara seràn més els que hi assistiran.

VALLS —

Sabem que, per una encertada disposició, ha estat tret de la preciosa imatge gòtica de la Verge de la Candela, patrona de la ciutat de Valls, el ridícol mantell de paperina que la cobria.

No cal dir com celebrem l'exemple donat per la ciutat de Valls als pobles de Catalunya i a Barcelona, que encara, per un ridícol escrúpul de tradició, mantenen les imatges guarnides amb mantells i vestits més ridícols que l'escrúpul.

L'obra de tornar les belles imatges a la seva antiga dignitat, ha donat un pas més, pel qual felicitem de tot cor als obrers de a verge de la Candela, de la ciutat de Valls.

Anècdotes d'en Fontova contades per un séu fill

(Continuació)

La diversitat dels tipus d'en Fontova ha estat tal, que ha originat no poques anècdotes a qual més saborosa i picant.

Pels que no recorden, diré que la fotografia de don Narcís Nobas se trobava dalt del terrat d'una casa enfront mateix del Liceu.

Tenia al mateix temps un elegant aparador a la mateixa cantonada del carrer de Ferràn setè, junt a la confiteria Llibre. Allí hi havia en exposició els tipus d'en Fontova.

Un diumenge al dematí, arribaren esbufegant a casa en Nobas una família d'obers, composta de pare, mare i una noieta d'una catorze anys. L'indumentaria de l'home no donava lloc a dubtes. Eren estadants de la Barceloneta. En Nobas llegia el diari. De sobte s'obra la porta i apareix la descripta ambaixada:

— Deu lo guard.

— Bon dia. Què se'ls hi ofereix?

— Venia a buscar el meu retrat.

— Molt bé diu, — digué en Nobas, agafant el llibre d'entrades. — Còm se diu?

— Manel Roure, per a servir-lo.

— Manel Roure? Està bé. — I començà a fullejar a dreta i a esquerra, sense trobar enlloc el nom i cognom d'aquell estrany personatge.

Cansat de tant regirar fulls inútilment, li digué:

— Quin jorn vinguéreu a retratar-vos?

— Qui! Jo? Poc he vingut mai jo a aquí.

— I, doncs, còm s'explica?...

— Bé, vaja, retratista; no fassi l'orni, que bé massa vaig adonar-me'n quan me vàreu treure.

— Jo?

— Crec que sí. Ademés, el retrat ara mateix l'acabo de veure abaix.

— Còm, abaix? Aon?

— A la cantonada del carrer de *Fernando*. Pot-ser sí, que encara m'ho desmentirà!

— Ba! ja estic al cas, — pensà en Nobas, — aquest bon home ha vist els tipus d'en Fontova; n'ha vist algun que se li sembla i ell mateix s'ha confós.

— La noia, — continuà amb tota la bona fè aquell home, — fa pocs jorns, al tornar la feina, passà per aquí i el vegé. A l'arribar a casa em digué: «Pare, acabo de veure el vostre retrat».

— I què has d'haver vist!

— Sí, pare, sí; sóu vós mateix. Us han tret més bé!

— No siguis beneit, home, — digué la meua dona; — quan la noia ho diu, bé és senyal que ho ha vist.

— *Bueno*, doncs; el diumenge hi anirem, i si com tu dius m'han tret tan bé, el comprarem. Ve-t'ho aquí.

Durant tota aquella relació en Nobas s'es-

tava destriant el cervell, pensant: «Quin tipu serà!» quan se li acudí cridar al fadrí major:

— García!

— Don Narcís!

— Vingui un moment.

— Què se li ofereix?

I en Nobas, a cau d'orella, li preguntà:

— Quin dels tipus d'en Fontova se sembla a aquest home que hi ha a aquí?

En García fità a aquell estrany client, i, sens titubejar, digué:

— El del drama «Un gat de mar».

— Està bé. Porti'l.

— I doncs, i el retrat? — deia, impacient, l'home.

— Un moment. Ja li portaràn.

En Lleó Fontova, en «El Pigat» del drama «Gat de Mar» de l'Anton Ferrer i Codina.

A poca estona comparegué el fadrí major amb el retrat d'en Fontova representant el «Pigat» del drama de l'Anton Ferrer i Codina. Veritat que no podia semblar-s'hi més amb aquell home. Eren dues gotes d'aigua.

— Ah, ah! Això és, això; — deia aquell pobre home plè a vessar de satisfacció — No'm podien pas haver-me tret millor. Sóc jo mateix.

Cinc caps quasi enganxats admiraven la obra: els visitants, de la fidel semblansa del retrat; en García admirava l'entusiasme de aquells que tan enganyats estaven; i en Nobas admirant la casualitat que havia portat a unir a en Fontova i a aquell mortal Manel amb una tan perfecta semblansa.

— Però escolteu, bon home, — saltà en García, — creieu que sóu vós?

— I doncs, qui diable vol que sigui?

— Doncs esteu equivocat; aquest és en Fontova.

Ni mai que ho hagués dit.

— Miri, a mi no'm vingui amb romansos — digué l'home, roig de rabia, pensant que'l volien enganyar; — que's pensa que sóc cec? Que no's veu que sóc jo? Perquè em ve amb

mentides ara? Jove, jove, si vol que'l respecti, no'm prengui pel que no sóc. Gracies a Deu no sóc tan llus.

— Bé, home; no s'enfadi.

— I ara! Venir-me a dir que és en Fontova! Miri, — digué l'home, un xic més calmat, — veu? Jo sóc fuster de marina; faig caixes d'emalatge, com aquesta en que estic seient en el retrat. Enten? Caixes amb travessers, n'on fa ningú més que jo en tot Barcelona. Jo toco la guitarra, i a dir veritat no ho xafo mal. Quan escasseja la feina, a ratets agafo la guitarra i m'entretinc tocant-la entre gotet i gotet; costum meua, la de posar l'ampolla i got al peu del seient, i costum meua també... però, què us dic! massa que ho véreu quan me féreu el retrat. Ja'm recordo jo! Jo prou volia fugir-ne de vosaltres, ja que mai m'ha agradat que'm retratessin; emperò em va ben pescar. Bé, *bueno*; queda meu el retrat. I... quant val?

— Oh! — digué en Nobas — aquests retrats *sueltos* no's vénen. S'ha de comprar la col·lecció.

— Quina col·lecció?

— Nobas, — digué baix en García a son principal, — no torni pas a repetir que és en Fontova; i de consegüent, no parli de col·leccions. Vingui-li, si li ve bé; i si no, despatxi'l.

— Té raó; sinó aquest home ens pega. *Bueno*, — digué el fotògraf al bon home, que esperava la resolució, — perquè sóu vós, us el vendré solt. Doneu-me'n sis rals, i bon profit.

La dòna, que feia rato escorcollava una bossa que portava lligada sota les faldilles sonant fort soroll de calderilla, al sentir «sis rals» parà l'escorcolleig, dient, amb veu planyent, a en Nobas:

— I bé, vaja; una pesseta i prou.

— No puc, bona dòna; sis rals l'últim.

— Miri que venim de lluny.

— No hi fa res. Pesseta i mitja.

— Deixem-ho en cinc ralets?

— I què tants romansos! — saltà entusiasmat el marit, que fins aquí havia estat embabiecat mirant el retrat prop d'una finestra que donava al terrat. — *Fumblí* pela i mitja; no més que per lo bé que m'han tret.

Pagaren, embolicaren el retrat i sortiren.

Estic plenament convençut de que a hores d'ara si els dos vells són morts, la noia deuen tenir el retrat dintre un bon marc, penjat al lloc millor de la paret de sa casa.

Poc deuen pensar, al sospirar pel pare, que en Fontova se n'emporta la meitat del sospir!

CONRAD FONTOVA.

RESURGIMENT accepta totes les idees i opinions que s'emetin, sempre que la finalitat llur no atenti als principis nacionalistes que defensem per la llibertat de Catalunya. Dels treballs firmats, s'en fan responsables llurs autors.

Acció de l'A. P. de la E. C.
MISSATGE ALS CATALANS
D'AMERICA

L'«Associació Protectora de la Ensenyança Catalana», reunida, avui, en la sessió anyal del seu Consell General ordinari, unànimament, i per aclamació, ha acordat adreçar-vos a vosaltres, germans de patria que sota el cel d'un país hospitalari no oblideu la visió amada de la terra mare, la més efusiva, la més vehement salutació, que arribi a vosaltres, cordial i amorosa com una abraçada vessant de patriòtica fraternitat.

El Consell General acaba d'enterar-se de la generosa cooperació, que, amb impuls cada dia creixent, durant l'any passat heu aportat a la obra de la ensenyança catalana, i no pot amagar-vos la seva admiració i gratitud, ni pot dissimular l'emoció plena i fonda que sent, en veure com, per virtut de l'apoiament moral i material que reb de vosaltres, l'«Associació Protectora de la Ensenyança Catalana» abans sols sostinguda per la devoció d'un reduïdíssim estol, avui es transforma en una veritable lliga nacional, cridada a acoblar tots els catalans, de tots els pensars i de totes les terres. A semblança dels comitès nacionalistes irlandesos, lituanians, polonesos, jugo-slaus, etc., que des d'Amèrica conspiren eficaçment per la llibertat de la nació llur, les Comissions Delegades de la «Protectora» a Santiago de Cuba, a l'Havana, a Guantánamo i a Buenos Aires, i les entitats o particulars que, separadament o agregats a algunes d'aqueixes Comissions, cooperen també als fins de la «Associació» des d'Iquique i Santiago, a Xile, des de Rosario, Añatuya, Mendoza, Mercedes i Trenque-Lauquen, a l'Argentina i des de Caibarien, Regla, Victoria de las Tunas, Camagüey, Unión de Reyes, Songo i Vedado, a Cuba, són les avençades d'una vasta organització patriòtica que ha de dur a la nostra Catalunya dies de gloria i de llibertat. El Consell General ho regoneix així, i saluda en vosaltres, catalans d'Amèrica que coopereu al nostre esforç, als primers soldats de aquest exèrcit lliberador que afina en una obra de reivindicació i de cultura les seves armes.

La salutació que'l Consell General acorda, té aires de remerciament i aires de crida. Remerciament, sincer i espontani, pels qui són ja benivolguts companys en la tasca de protegir i fomentar la catalanització de les ensenyances que es donen als infants de Catalunya. Crida, pels qui no s'han entregat encara a aquest noble anhel, però porten en la llur vida l'essència immercessible de la catalanitat, que és penyora de la futura companyonia.

A tots vosaltres, germans d'Amèrica, saluda el Consell General. A tots vosaltres, reten homenatge de gratitud i germanor, tots els

assistents a la sessió d'avui, homes i dones, tots a peu dret, nues els homes les testes. A tots us regoneixen i us criden en la sagrada empresa de la «Protectora», per l'amor de Catalunya, per l'amor de la ensenyança catalana, que és l'arma santa de la nostra lliberació!

Barcelona, 14 de febrer de 1917. — P. A. del C. G., el Consell Directiu.

* * *

En el mateix Consell General en el qual s'acordà aquesta salutació, és acordada la creació i constitució d'una Secció Editorial Pedagògica, especialment encarregada d'empendre's, tot seguit, la publicació de tots els llibres docents, quaderns i demés material necessari pel complet i perfecte funcionament de les escoles catalanes, que avui es troben mancades d'aquests instruments indispensables.

Com a penyora de l'amor i consideració que a la «Protectora» li mereix la cooperació dels catalans d'Amèrica, aquesta Secció, que va a desplegar una de les funcions primordials per la vitalitat de la ensenyança catalana, va a començar les seves tasques tenint com a capital inicial, el total de les quantitats rebudes d'Amèrica, durant els anys 1914, 1915 i 1916, que ascendeixen a 3.823,42 pessetes.

* * *

La Comissió Delegada de la Protectora que funciona a aquesta ciutat, no descansa en l'afany de deixordir l'esperit patriòtic de tots els catalans, a l'objecte de que cooperin amb l'exigua quota de seixanta centaus, cada mes, a la obra capdal que per la cultura popular de Catalunya i per la seva llibertat nacional realitza amb tant entusiasme la «Associació Protectora de la Ensenyança Catalana».

Properament es celebrarà en un lloc d'espectacles públics de Buenos Aires un gran festival artístic, organitzat per dita Comissió Delegada i a profit dels fins que persegueix la «Protectora».

Avui no podem donar més detalls, però podem assegurar es tracta de quelcom transcendent per a la patria, i mereix que tots els catalans hi aportin moral o materialment la seva cooperació entusiasta i desinteressada. En el número vinent avençarem detalls i possiblement la data fixa en que's celebrarà la gran Festa Pro Ensenyança Catalana.

* * *

Mercès a l'activitat desplegada per la Comissió Delegada de Buenos Aires i secundada eficaçment pel benemèrit Centre Català de Mendoza, s'ha constituït a la darrera de les ciutats esmentades, una nova Comissió Delegada que ve a engroixir l'estol dels que lluiten perquè la ensenyança a Catalunya ocupi el lloc que li correspon i sigui el mitjà més positiu d'abreujar l'adveniment

de les llibertats sagrades que tots anhelem ens siguin restituïdes.

Formen la nova Comissió Delegada, els senyors: doctor Francesc X. Cortada, president; P. Pagès i Suñol, tresorer; Agustí Rosich, secretari. Tots ells són una ferma garantia de patriotisme i estàn ben amarats de l'esperit que informa el credo nacionalista i cultural de l'«Associació Protectora de la Ensenyança Catalana».

* * *

Per la ensenyança catalana

La Comissió Delegada de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana obre una subscripció a profit de la nobilíssima finalitat que persegueix.

Catalans: Aporteu-hi el vostre òbol per humil que sigui, que de la humilitat n'esdevenen les grans obres i l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana n'és una bella prova. Ajudar al sosteniment d'escoles catalanes és fer obra pràctica de catalanitat i de cultura.

La subscripció que avui s'inicia en aquestes pàgines és permanent i a ella poden contribuir-hi des del més poderós al més humil.

Antoni de P. Aleu	\$ 10.—
Joàn B. Llonch.	» 10.—
Amadeu Soler.	» 2.—
Pius Arias	» 1.50
H. Nadal i Mallo.	» 1.50
Manel Cairol.	» 1.—
Francesc Colomer.	» 1.—
P. i E. Arias.	» 0.50
Gloria B. Cané.	» 0.50

VARIA

Farà uns cinc mesos, arribà a la redacció de RESURGIMENT un opuscle, curosament presentat, tractant dels benifets que aportaria al comerç mundial el triomf d'un dels dos grups bel·ligerants. Venia el tal folletó de Londres, imprès en català i sota peu d'impremta de casa londinenca. No ens cridà majorment l'atenció perquè la consideràvem obra personal d'algún entusiasta, compatriota nostre, de la causa que defensen els al·liats. Més tard ens sorprengué la rebuda d'altra remesa, contenint un estudi sintètic de la forma de govern imperialista, demostrant amb mants fets històrics les inconveniències d'eix sistema de govern.

Després hem rebut, successivament: «Alemanya anticatòlica»; «Cartrons», per Raemaekers; i suara: «Crit d'alarma dels bisbes belgues a la opinió pública».

La indiferència amb que rebérem el primer folletó s'ha canviat per una fervorosa dilecció produïda per un íntim sentiment de patria envers el grup, empresa o institució britànica que té a son càrrec la confecció d'eixos volums i opuscles.

Volem creure que se n'han fet edicions en varis idiomes, i el sol fet d'incloure-hi el català ja s'ens endú les nostres simpaties. Però nosaltres hi veiem encara més, i això és el que motiva aquest comentari. Veiem que la valúia de la nostra llengua és una realitat que dia a dia es fa més palesa a despit dels que intenten negar-li prestigi. I ens és grat senyalar el fet, molt suggerent de que mentre Espanya, detentadora de la llibertat de Catalunya, tracta d'ofegar el verb gloriós d'una nacionalitat que, per llei de la força, és part integrant del seu patrimoni estatal, França li regoneix el dret de circular lliurement, oficialitzant-lo, pel terror propi; Alemanya, el venera estudiant els seus orígens i difundint els gèneres literaris que ha produït, i ara últimament Anglaterra l'adopta per a propagar la raó del seu geste enfront la guerra de les nacions.

Espanya, negant eterna i sistemàticament tot lo just i raonat, s'aparta d'Europa.

Catalunya, afermant la seva nacionalitat i volent-ne disposar, s'hi incorpora com a nació d'importància. Heu's-aquí els dos esperits antagònics que mai s'armonitzaran.

Diem com el poeta:

« Poble que sa llengua cobra,
se recobra a si mateix. »

Hi ha hagut qui ens ha titllat de malagraïts per haver publicat en l'anterior número de RESURGIMENT l'article del company en Joàn Nut i la transcripció de l'editorial que'ns endreçà amb tanta benevolença *La Veu de Catalunya*. Jo no sé com entenen el patriotisme i les conviccions certs homes, per a supeditar-la vergonyantment a la regoneixença d'un favor rebut.

Es lògic que'ns sentim agraiïts — i molt ho estem — envers *La Veu de Catalunya* per les

ditiràmiques frases d'elogi que'ns ha prodirat; però nosaltres entenem que un elogi ni mil no deuen fer variar la ruta començada, puix, del contrari, les nostres conviccions ideològiques no tindrien aquella fortitut que'ls hi ha donat l'exemple auster, clarivident, d'una de les més altes mentalitats de Catalunya, mestre nostre en nacionalisme i definidor conscient del problema nacional català.

Les manifestacions sincerament patriòtiques d'en Joàn Nut són la expressió fidelíssima del pensar i sentir d'aquesta redacció, i si eixa explosió de sentiments és apel·lada ingràtit, vingui en bonhora l'anatema que nosaltres l'acceptem amb joi a l'ànima.

Per altra part, no creiem que als capdavanters al·ludits els hi desplagui el nostre criteri, — si és que verament senten el nacionalisme, — ni als il·lustrats redactors de *La Veu* tampoc, puix que en el fons tots coincidim. El que ens separa és sols una qüestió de procediments, i sota eixa divergència d'opinar assentarem el juí que'ns mereixen les propagandes extemporànies.

Heu's-aquí un nom que s'incorpora a la reduïda llista dels que s'aventuren al sacrifici en bé de la patria: Evarist Fàbregas.

Pot-ser cap llegidor nostre tindrà esment de la existència d'aqueix mortal, el nom del qual no havia, fins fa poc, traspasat els límits de les seves íntimes coneixenses.

Gracies a la generositat i patriotisme de l'Evarist Fàbregas, el Teatre Català tindrà casal propi i en el mateix que durant llargs anys es cobrí de gloria.

El clàssic *Romea*, de Barcelona, ha estat adquirit pel terme de cinc anys per a que la escena nacional s'hi desenrotlli sense abjec-

cions ni afrontoses mercès vilipendioses. Per assolir això, el senyor Fàbregas ha hagut de passar inconveniències i avenir-se a condicions que sols un cor rublert d'amor a la patria i disposat a sacrificar-se pot acceptar.

Tots els bons catalans hem de retre des delo íntim del cor un fervent homenatge a aquest home, a aquest català integèrrim qui es diu Evarist Fàbregas. El que no han sabut fer els homes representatius que tenen a mà la disposició d'ingentes sumes, ni les corporacions barcelonines, ho ha realitzat ell particularment amb un geste magnànim i generós.

Ja tenim Teatre Català! La nova empresa activa els treballs d'organització, i pel setembre començarà la temporada. El gran Iglesias té encomanada la direcció artística i el seu nom és una afermança d'èxit. Ara sols manca que'l públic correspongui als sacrificis de la empresa, i això no és difícil si encara hi ha dignitat nacional a Catalunya.

PAUL.

IRLANDA, LA INDOMPTABLE

El parlament de Londres, la cambra dels comuns, ha estat escenari d'un fet vergonyant per la serietat dels homes de govern de la Gran Britània. Els diputats nacionalistes irlandesos, després d'apostrofar al govern que presideix en Lloyd George, han romput tota mena de tractes amb el mateix per incompliment de la promesa otorgada de concedir a Irlanda una aventajosa autonomia, compresa adins la llei anomenada de *home rule* que l'esclat de la conflagració europea feu aplaçar per temps indefinit.

La decisió dels representants de Irlanda no pot ésser més encertada, encara que la situació present de l'imperi britànic s'en ressentí quelcom. Es allò que diu l'adagi: «tant va el canti a la font, que hi deixa l'ansa»; i la verda Erin ja està cansada de soportar humiliacions i de veure's befada en sos sentiments més íntims.

No hi ha dubte que la rebel·lió d'ara fa un any — repudiada per homes tan tolerants com John Redmond, capdill *leader* dels nacionalistes, qui ara ha portat la veu de protesta de tota Irlanda — fou impel·lida, més que per la influència del màrtir Casement, per la intransigència del Sinn Feinn pel que's refereix a la treva sol·licitada per Mr. Asquith, l'allavors quefe de govern britànic. I la protesta d'ara, portada en el sinus de la cambra popular del regne unit amb tanta enteresa patriòtica per en Redmond, en nom de tots els diputats nacionalistes, és la prova més eloqüent de que la luctuosa revolta de 1916 fou ben justificada i que sols la confiança en la paraula de l'Asquith feu pronunciar, a la més alta autoritat nacionalista

Monument a la memoria de don Joàn Sallarés i Pla, eminent economista, que ha estat erigit, per subscripció popular, a Sabadell; obra de l'escultor en Josep Clarà.

irlandesa, l'anatema contra els braus revolucionaris.

Sortosament, la escisió que semblà iniciar-se amb l'actitut de John Redmond ha tingut un desmentiment oportú en el seu geste franc i enèrgic d'ara.

Anglaterra passa un moment de la seva existència nacional ben crític, i aquestes qüestions d'ordre intern han de produir-li una major inquietut, és cert, però pensi's que el que és avui sols incertesa per l'imperi britànic, és, des de fa segles, realitat punyent per a Irlanda. I és lògic que d'aquella mala sembra dels ascendents anglesos s'en recullin aquests fruits.

Es sensible que aquesta lluita de pobles que clamen llibertat i drets propis al que els hi reté llur patrimoni, es produeixin, com, en el cas present, en països que la defensa del dret a mantenir-se lliures totes les nacions petites o grans, ha abocat a una guerra espantosa com no han vist mai els segles. Però està vist que avui en dia sols es veuen les tares agenes i es posa especial cura en tractar d'amagar les propies. Això serà tan governamental com es vulgui, però no hi ha dubte que'l món sensat ho veu, apesat de tot; i hi han moments que un pensa si verament és cert allò de la defensa del dret i de la justícia que invoquen repetidament nacions com Anglaterra.

Pot-ser s'ens titllarà de inoportuns en les nostres apreciacions; però nosaltres, abans que tot, som nacionalistes i entenem que els drets dels pobles s'han de defensar amb fets més que amb paraules, que en els actuals moments poden semblar un mitjà per a guanyar-se adeptes.

En afers, com l'actual, de Irlanda, deixem les nostres preferències bèl·liques apart i jutgem lliures de tot prejudici. En aquest cas nostre també es trobarien els representants d'Australia al votar per 28 vots contra 2 aquest vibrant missatge dirigit al rei d'Anglaterra: «Apreciant els benefets de l'autonomia, expressem humilment l'esperança de que es concedeixi a Irlanda una justa mida, immediatament en aquesta hora decisiva en que el poder de l'imperi s'esmerça en mantenir el dret del govern propi per a totes les nacions.

Confiem en que tots els irlandesos seràn sostenidors agraiats, lleals i entusiastes d'eixa alta política per la magnànima concessió que's faci a ells del mateix dret.»

Altra fóra la cooperació d'Irlanda a l'esforç màxim que realitzen les nacions al·liades per l'extermi del militarisme prussià, si Anglaterra hagués posat en vigència la tan bescantada llei d'*home rule*!

JOAN NUT.

Els catalans de Córdoba

Una visita al «Centre Català»

Per al foraster que arriba a una ciutat on hi hagi un «Centre» que porti el nom de la patria, és quelcom falaguer el saber amb certesa que trobarà un lloc de reunió de mants catalans; és el poguer dir: «vaig a casa».

Moguts per tal desig, visitàrem el «Centre Català», poc després d'arribar a la docta ciutat. No cal dir que'ls antecedents de nostra actuació dins el «Casal Català», i el portar-hi un salut de part de RESURGIMENT, feren que les atencions se multipliquessin per part de molts elements d'aquella institució, especialment dels membres del Consell Directiu.

Voldria transmetre amb fidelitat la personal impressió de ma visita, però una munició de causes antagòniques s'acoblen a la memoria produint una veritable confusió de apreciacions.

Respon a la finalitat que deü regit les orientacions dels agrupaments que volen representar a la patria en aquestes terres, el «Centre Català de Córdoba»?

Sincerament havem de contestar que, a semblança d'altres «Centres», el de referencia no respon al fi indicat.

Hem sostingut des d'aquestes columnes, diferents vegades, que nostra actuació col·lectiva ha d'ésser netament d'afirmació ca-

talana, i això que hauria d'ésser ço més essencial en els fonaments bàssics de tota institució catalana, esdevé un fantasma que espanta als homes dirigents.

Us trobeu en el cas de veure uns locals magnífics, arranats amb luxe refinat, amb festes esplèndides sumament concorregudes, amb infinitat de persones que us parlaràn de les graneses de Catalunya; però vostra fibra patriòtica sentirà greu ferida, perquè això us ho diràn en llengua estrangera, i a tot allò que haureu presenciàt li mancarà el sagell de catalanitat que deü caracteritzar nostres actes.

Però, el més sensible de tot, és que per damunt de totes les coses hi plasma el convenciment de que no pot fer-se d'altra manera, i una temença d'ofendre a *don Clodoaldo*, fa que tot respiri una subjecció, un acatament, que a voltes resulta servil a les imposicions dels representants dels opressors de Catalunya.

I això no és pas una exageració del cronista. Reviseu estatuts, llegiu programes de festes i escolteu converses, arreu d'aquests «Centres», i us convencereu tot seguit del que deixem exposat.

— Si, tot això és molt bonic des del punt de vista estètic, — diguerem a uns senyors que'ns feien els honors de la casa; — però des del punt d'obrir de la ètica catalanista, l'esperit s'entristeix; hauria de ser més català tot això.

— Impossible! — ens contestaren resoltament. — Els catalans sols, no fariem res.

Heu's-aquí la part feble de nostres institucions. Naturalment, portats per tan ferm convenciment, no cal esperar gran cosa de la llur actuació.

Parlàrem, també, amb alguns catalanistes que romanen apartats de tota actuació col·lectiva, els quals, convençuts de que «no's pot fer res», no tenen ni la força de voluntat de posar a prova el valer de la seva verba patriòtica i la força de les seves conviccions. No pensen que l'esforç d'ells, junt amb el d'altres elements del si de la entitat, un jorn podria ésser molt impositiva i propulsora de patriòtiques actuacions; i això, a nostre mode d'entendre, és més condemnable que l'actitut d'aquells que constantment laboren esperant estoicament dies més feliços.

Sortosament per a la causa catalana, en el si del Consell Directiu del Centre Català de Córdoba, s'ha operat un canvi radical de orientació. No vol dir això que ja hagi entrat de plè a l'actuació que nosaltres voldriem, no; falta bon troç, però creiem que a cada acte que realitzi anirà augmentant el colorit patriòtic que en un avenir, tal volta no llunyà, ha de caracteritzar netament a la esmentada entitat.

Al front d'aqueix moment reconstructiu, s'hi troba un català íntegre, actiu i abnegat, ferm i constant en el pensament i en l'acció, el que no dubtem portarà a terme el programa que s'han senyalat, del qual n'extractem tot el que pugui interessar a nostres llegidors:

Tres funcions teatrals; dues vetllades literario-musicals; dues conferències; reorganització de l'Orfeó; una audició de Música de Càmera; Jocs Florals; exposició d'arts i oficis, en miniatura.

Aqueix extens programa ha de desenrotllar-se en el transcurs de l'any. La exposició probablement tindrà lloc a primers de juny, i en la solemne festa de clausura, que's farà coincidir amb la data històrica del 9 de juliol, tindran lloc els Jocs Florals.

Un esperit bilingüe regirà tots aquests actes; i malgrat nostra santa intransigència, davant la realitat dels fets, ens convencèrem de que enguany havia d'ésser així; però tenim el plè convenciment de que, fruit de aqueixos actes, surgirà un optimisme que farà canviar la faç de les coses, i ço que avui és considerat impossible, demà es veurà factible i... serà un fet la catalanització del «Centre Català de Córdoba».

La premsa cordobesa ha omplert de lloances diferents actes realitzats per l'esmentat «Centre», i davant la magnitud del programa que hem indicat. *Los Principios*, digué en un de sos darrers nombres: *Sólo un espíritu firme y constante como el de los catalanes, es capaz de llevar a la práctica tan vasto programa.*

A les moltes felicitacions rebudes, juntem la nostra ben sincera, i cloem aquesta cròni-

ca repetin el que hem dit tantes voltes, això és: que com més catalana sigui la orientació que prenguin els homes dirigents de nostres «Centres», més important serà la llur personalitat, i que un cassinet més o menys no pesa gens en la balança de la nostra actuació patriòtica.

LLUCIÀ SUBIRACHS i CUNILL.

Río IV, març 1917.

NOTICIES

La notable revista d'art «Correo Musical Sud-Americano», ha editat un número especial en homenatge a l'Institut Musical Fontova, per la tasca de depuració que realitza en bé de la cultura general de la nació argentina i en particular de l'art musical.

L'Institut Musical Fontova és, en realitat, el primer centre docent que, en la matèria que's dedica, existeix a l'Argentina, i s'ha guanyat aquest honor amb els mètodes de ensenyament especialíssims que ve desenrotllant mercès a la voluntat fèrria i el criteri serè dels seus directors. És difícil, en l'ambient musical d'aquesta urb populosa aon els anomenats conservatoris, acadèmies i escoles musicals es compten per centenars, crear-se un prestigi exempt de tota especulació comercial, com ha fet l'Institut Musical Fontova. Ha d'haver influït, doncs, i d'una faïç poderosa, a eixa poixança artística de la entitat, a més de la voluntat que impel·leix al triomf, el geni artístic de l'eminent violinista Lleó Fontova, el del seu germà Conrad, compositor de valúia i excel·lent pianista, i la cultura refinada del director-gerent de l'Institut, en Joan B. Llonch.

RESURGIMENT s'honora proclamant el triomf assolit pels nostres compatricis que, lluny de la patria, tan alt posen el seu nom. Vagin a ells les nostres felicitacions més sinceres.

—o—

El prop-passat dia 30 tingué lloc en el Saló Argentina un gran festival artístic organitzat per la Associació Wagneriana i a càrrec exclusiu de l'Orfeó Català que desgranà belles cançons catalanes, obtenint l'aprovació entusiasta de la selecta concurrència.

L'Associació Wagneriana, com a compensació al treball artístic de l'Orfeó, li feu ofrena d'una llaçada amb els colors nacionals argentins.

També prengué part en una festa organitzada per la col·lectivitat belga, a benefici dels orfes i vells desamparats per l'afrosal·luta bèl·lica.

—o—

Per al dia 15 d'aquest més està anunciat un gran concert matinal en el teatre Buenos Aires, per l'Orfeó Català. El programa està integrat per les més formoses composicions del seu repertori, i s'executarà, no-res-menys, per primera vegada, *Joventut*, de l'A. Icar.

Hi ha molt interès per a oir aquesta nova audició pública del benemèrit Orfeó Català.

—o—

El dilectíssim amic nostre i col·laborador de RESURGIMENT, l'entusiasta Lucià Subirachs i Cunill, ens endreçà des de Córdoba, aon ha sojornat uns dies, una fervorosa lletra plena d'optimisme pels ideals nacionalistes i per la nostra publicació.

Ha polsat el contingut ideològic catalanesc de l'acció del nucli català resident a aquella capital, i n'ha tret la conseqüència d'una

propera i profitosa tasca per l'ideal de Catalunya.

Properament s'iniciarà, sota els auspicis del Centre Català, tot un programa de divulgació cultural que compren diferents aspectes artístics i patriòtics, tals com: un certàmen literari, exposició d'arts i oficis, audicions musicals per l'Orfeó, representacions teatrals, etc., etc.

Es d'esperar que en totes aquestes belles mostres estètiques l'esperit catalanesc hi predominarà, per a donar-li l'especial caràcter que sense aquell no tindrien.

No-gens-menys, l'amic Subirachs, degudament autoritzat, gestionà prop del fervent patriota senyor J. Samper i Martín, per a que's fes càrrec de la representació de RESURGIMENT a Córdoba, i avui podem anunciar que dit compatrici ha acceptat tal designació, essent el seu nom una garantia de bon zel i patriotisme.

—o—

L'entusiasta català i fervent company de croada nacionalista, l'Emili Batlle i Saqués, ha acceptat el càrrec de redactor-corresponsal de la nostra publicació a Iquique (Xile).

Les rellevants condicions que sempre ha demostrat pels afers patriòtics que se li han encomanat, l'amic Batlle i Saqués és la més forta garantia de la importància que representa per a RESURGIMENT la seva valiosa col·laboració.

També fem constar amb satisfacció el nomenament d'altre corresponsal d'aquesta revista a favor del distingit compatrici senyor Baldomer Monguet, a La Paz (Entre Ríos).

—o—

El número darrerament arribat de la revista de divulgació teatral, *Teatralia*, que's publica a Sabadell, transcriu el primer article que amb el títol «Anècdotes d'en Fontova contades per un seu fill», publica RESURGIMENT sota la firma de nostre dilecte amic i col·laborador en Conrad Fontova.

—o—

Germanor, el simpàtic periòdic que publiquen nostres germans de Santiago de Xile, convoca a un «Concurs d'articles literaris». S'adjudicarà un premi de cent pessetes, altre de cinquanta i dos de vinticin, als treballs que'n siguin mereixedors.

Per ordre d'arribada es publicaran a *Germanor* els que a juí de la redacció siguin publicables, finint el plaç d'admissió el dia 15 d'agost prop-venent, donant-se a conèixer el resultat en el número extraordinari que amb motiu de l'aniversari de la revista es publicarà el dia 15 de setembre.

Els originals s'han d'adreçar signats amb el nom i cognom de llurs autors, a casilla 3797, Santiago de Xile.

Germanor exigeix que tots els articles siguin rigorosament inèdits i recomana especialment l'adopció de les Normes Ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans.

Públic que assistí a la inauguració dels «Dissabtes selectes», organitzats per l'Orfeó Català de Buenos Aires en el Saló-Teatre del Casal Català.

Gran empori de DISCS i FONOGRAFS
COMPRA - VENDA i CANVI

PORTUSACH i FAMADAS

Discs dobles, des de \$ 0,50.—Canvio discs en bon estat, abonant \$ 0,25. — Vendes a l'engros i al menudeig

Independencia, 1005 - 1007 — Sucursal: BERNARDO DE IRIGOYEN 1120
Buenos Aires

RESTAURANT "JOCKEY CLUB"

DE
EUGENI ESTORCH BATLLE

S'admeten pensionistes. Servei a la carta. Llits, des de \$ 0,60
Comoditats per a famílies i passatgers. PREUS ECONOMICS.

CHILE, 838 — Buenos Aires

Sucursal: TACUARI, 619

FORN i CONFITERIA

DE
MIQUEL VILA i Companyia

Especialitat en pastes a la catalana. Tortells, panallets, braços de gitano i *palos de Jacop*. Coques de llardons, pinyons, etc.

RIVADAVIA, 1317 — U. Telef., 5209 (Llibertat)

MATALAÇOS a l'estil catalá

(REFORMA i VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
ENCARRECS PER CARTA O PERSONALMENT

D. VALLBONA - DIRECTORIO, 88

Coop. Telef., 329 (Oest)

BUENOS AIRES

Confitería Catalana "EL CRISTAL"

de JAUME ROQUETA

Especialitat en Fonts i Ramellets per a Casaments i Bateigs, Tortells, Braços de gitano, Biscuits de la reina, Neules, — Turrons, Panallets, i altres pastes a la catalana.

Bernardo de Irigoyen, 1102 i Humberto I, 1000

Unió Telef., 1486 (Buen Orden)

BUENOS AIRES

Teodomir Suñé

Escrivá

Sarmiento, 385 - U. T. 1345, Avenida

Prefereixin sempre OLIS, VINS i CONSERVES
"EL CAP BERNAT" marca registrada dels magatzems "La Sin Bombo"

Si procureu comprar bé i estalviar, visiteu les cases "La Sin Bombo" de FRANCESC TORT, aon, després de que tots els articles augmenten, "La Sin Bombo" manté antics i ventatjosos preus, ells els comprobareu en el catàleg detallat; i amb motiu de les noves cases, ofereix el 2 % de descompte a tota compra, qualsevulga que sigui. L'antigó de la casa fa que'l públic conegui dits articles, quin pes i mesura són exactes. Expendeix a totarreu i sens recàrrec.

Demaneu oli "EL CAP BERNAT", el millor de tots.

En llaunes de 2 kilos (pes nèt) a	\$ 2.80
" " " 5 " a	" 7.—
" " " 10 " a	" 14.—
" " " 20 " a	" 28.—
En caixons de 40 kilos, pes nèt o brut, (Amb el 5 % de descompte). a...	" 56.—
Oli "EL CAP BERNAT", el litre, a	" 1.40

Sempre gran assortit de Conserves PEDREROL i MIR, a preus de l'engros.

RIVADAVIA, 3929. -- Sucursal: PICHINCHA, 180. -- Buenos Aires

COMPRAN EN LES CASES FRANCESC TORT, NO SON ENGANYATS

LLIBRERIA, PAPERERIA, IMPREMTA, ENQUADERNACIÓ

A. SOLER

CANGALLO, 828 - Buenos Aires - U. Telef. 3323 (Llibertat)

TARGETES DE VISITA, CLASSE FINA, A UN PESSO EL CENT

CATÀLEG DE LLIBRES EN CATALÀ

BALAGUER. — Don Joan de Serrallonga	\$ 1.40	Rel i Monjo.....	\$ 1.40	Cors de dona.....	\$ 0.70
BURGAS. — Fruit d'amor.....	1.40	La sala d'espera.....	0.70	El daltabaix.....	0.70
Vidamor.....	0.70	Sainet trist.....	1.40	Dol d'alivios.....	0.70
CAPELLA, J. — Llibre del dolor.....	2.—	Títaina.....	0.70	Glosari.....	0.70
CARNER, J. — Els fruits saborosos.....	0.70	MARAGALL. — Obres completes, 5 toms,		La intel·lectual.....	0.70
Floretes de Sant Francesc.....	1.—	tela.....	17.50	L'alegria que passa.....	0.70
El llibre dels poemes.....	2.—	MARINEL·LO, M. — Contes.....	0.70	L'Hereu Escampa.....	0.70
La malvestat d'Orlana.....	1.40	MARTINEZ SIERRA. — La fira de Neul-		La llei d'herencia.....	0.70
Monjoles.....	3.50	lly.....	0.70	Llibertat.....	0.70
La paraula en el vent.....	4.20	MASERAS, A. — Contes fatídics.....	2.—	El malalt crònic.....	0.70
Auques i ventalls.....	1.40	MESTRES, A. — Croquis ciutadans.....	2.—	La «Merienda» fraternal.....	0.70
COSTA i LLOBERA. — Poesies.....	5.50	Estiu de Sant Martí.....	0.70	El pintor de miracles.....	0.70
DAUDET, E. — En Tartarin als Alps.....	0.70	Mondegs.....	1.40	El Redemptor.....	0.70
Fort Tarascó.....	0.70	La Perera.....	1.40	El teatre per dins.....	0.70
De quan les besties parlaven, 2. ^o	0.70	Pierrot lladre.....	0.70	El titella pròdig.....	0.70
FUENTES, E. — Aplec.....	2.—	La rondalla de l'amor.....	0.70	La Verge del mar.....	0.70
Estudis.....	2.—	PIU DE SANCT GVIUS, Fra Fellu. — Los		TORRAS i RAGES. — Obres completes,	31.50
Prosa.....	2.—	Cent Conceyls del Conceyl de Cent.....	0.70	TURULL, PAU M. — "Remembrances"	
GUIMERA, A. — Aigua que corre.....	1.40	ROVIRA i VIRGILI. — Historia dels mo-		Poemes.....	1.75
La Baldrona.....	0.70	viments nacionalistes. 1. ^a , 2. ^a i 3. ^a part,		VERDAGUER, J. — Obres completes, 7	
El camí del Sol.....	1.40	3 toms.....	4.20	toms, enquadernació de luxe.....	—
Les monges de Sant Aymán.....	1.40	RUSÑOL. — El català de La Mancha.....	0.70	Geografia General de Catalunya, 5 toms,	
Mossén Janot.....	1.40	Aucells de país.....	0.70	enquadernació de luxe.....	—

OLIS

Si volen menjar oli absolutament pur d'oliva, provin el de la casa GRAU i MARTINEZ, de Tortosa, que amb tota seguretat l'adoptaran.

Llauna petita.....	\$ 1.40	Llauna de 10 kg.....	\$ 15.—
mitjana.....	2.80	Ampolla «Selecció».....	2.—
de 4 kg.....	6.—	ABSOLUTAMENT PUR	

Savó de oli d'oliva, de Reus, a pesos 1.20 el kilogram

VEGETARIANS!!

Malta "VIGOR" i Caldo "VIGOR" del Dr. FALP, de Barcelona

Unic concessionari: LLUIS CIURANA

VENDES A L'ENGROS i A LA MENUDA

C. PELLEGRINI, 860 — U. Telef. 2723, Juncal BUENOS AIRES

CASA ESPECIAL EN CAFÈS i TÈS

AL **JOSEP COTONAT**

VENDES A L'ENGROS

i A LA MENUDA

CORRIENTES, 1117

Unió Telefónica, 4567 (Llibertat)

BUENOS AIRES

CASES CATALANES RECOMANABLES

PENSIÓ «FONT», Moreno, 552. — Peces amb mobles, totes les comoditats, a preus moderats.

PENSIÓ CATALANA, Rivadavia, 1319. — Cuina verdaderament a la catalana. Menjars com de família. Habitacions clares i ventilades. Servei esmerat. Preus reduïts.

«LA PROVEIDORA CATALANA». — Elaboració de butifarres de totes menes, sobrassada i llonganices de Vich. Especialitats de la casa: Salsitges i butifarra de faves a la catalana. Mercat San Telmo, Uocs 51 i 52.

Administració de RESURGIMENT: Cangallo, 828 Buenos Aires